

Asia: VN/17593/2024

Lausuntopyyntö: luonnos hallituksen esitykseksi tekoälyasetuksen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne koskien keskeisiä ehdotuksia

Ehdotukset valvonnan järjestämiseksi hajautetusti kansallista markkinavalvontajärjestelmää vastaavalla tavalla sekä hallinnollisista seuraamusmaksuista ja monijäsenisestä seuraamusmaksulautakunnasta ovat perusteltuja ja tarkoituksenmukaisia. Nykyisten markkinavalvontaviranomaisten käyttäminen tekoälyasetusta toimeenpanevana valvontaviranomaisina on järkevää, varsinkin kun samoille viranomaistahoille on viime aikoina annettu myös muita uusia valvontatehtäviä.

Lausuntonne koskien vaikutusten arviointia

Vaikutusten arviointia on tehty kattavasti ja siinä tunnistetaan lisäresurssitarpeet, joita mm. tietosuojavaltuutetulle ehdotettujen markkinavalvontaan liittyvien valvontatehtävien sekä Liikenne- ja viestintävirastolle ehdotetun keskitetyn yhteyspisteen tehtävän toteuttaminen edellyttävät. Kansallisten viranomaisten välinen yhteistyö valvontatoiminnassa on kuitenkin jäänyt vähälle huomiolle. Hyvinvointialue on ehdotettavien lakien mukaisesti valvonnan kohteena usean viranomaisen toimialalla, jolloin yhteistyötä tarvitaan mm. ohjeistusten yhdenmukaistamiseksi.

Valmistelussa ei ole myöskään katsottu tarpeelliseksi esittää resursointia lisämäärärahaesityksillä valtion vuoden 2025 talousarvioon sillä perusteella, että tekoälyasetuksen soveltaminen alkaa porrastetusti ja mahdollistaa siten tekoälyjärjestelmiin kohdistuvan valvontavalmiuden nostamisen asteittain. Pirkanmaan hyvinvointialue esittää tietosuoja-asetuksen mukaisena rekisterinpitäjänä huolensa, kykeneekö Tietosuojavaltuutetun toimisto sekä nostamaan uusien tehtäviensä mukaisia valvontavalmiuksia että hoitamaan nykyiset tietosuojalainsäädännön mukaiset tehtävänsä ilman lisäresursointia vuonna 2025.

Nykyisinkään Tietosuojavaltuutetun toimistolta ei juuri ole saatavilla ohjeistusta rekisteripitäjille tietosuojan soveltamisesta Suomessa. Ohjeistuksen tarve todennäköisesti vain kasvaa, kun

suunnitellaan tekoälyn kaltaisen uuden teknologian käyttöönottoa ja hyödyntämistä henkilötietojen käsittelyssä.

Lausuntonne koskien säännöskohtaisia perusteluita

-

Lausuntonne koskien pykälä

Pykälät ovat selkeitä ja täsmällisiä, mutta eivät ymmärrettävissä ilman säännöskohtaisia perusteluita tai viittausten kohdetta eli tekoälyasetusta. Esitetyn lainsäädännön toimeenpano edellyttää selkeää viestintää niin kansalaisille kuin tekoälyasetuksen tarkoittamille toimijoille.

Muut kommentit HE -luonnoksesta

-

Jos organisaationne toimii tiedonhallintalain (906/2019) tarkoittamana tiedonhallintayksikkönä, mitkä ovat näkemyksenne hallituksen esityksen luonnoksen 4.2.6. kappaleeseen ”Tiedonhallinnan muutosvaikutukset” organisaationne koskevan tiedonhallinnan osalta?

Tekoälyasetuksen ja siihen liittyvän kansallisen lainsäädännön ei katsota vaikuttavan merkittäväällä tavalla Pirkanmaan hyvinvointialueen tiedonhallintaan. Jos hyvinvointialue ottaa uuden tekoälyjärjestelmän käyttöönsä, sille tulee joka tapauksessa suorittaa tiedonhallintalain mukainen muutosvaikutusten arviointi järjestelmän riskiluokasta riippumatta. Vaikka käyttöönotettava järjestelmä olisi huomattavan pieniriskinen, tämä tulee todentaa vähintään muutoksen olennaisuuden arvioinnissa, jonka tulosten perusteella varsinainen muutosvaikutusten arviointi olisi mahdollista jättää toteuttamatta.

Toimiiko organisaationne tai edustamanne yritys tekoälyasetuksen tarkoittamana toimijana, ja jos toimii, millä tavoin katsotte, että asetus ja ehdotettavat lait vaikuttavat organisaatioonne tai yritykseenne?

Pirkanmaan hyvinvointialue toimii lähinnä tekoälyasetuksen tarkoittamana käyttöönottajana, mahdollisesti joissain tilanteissa myös tarjoajana.

Asetus ja ehdotettavat lait lisäävät Pirkanmaan hyvinvointialueen hallinnollista taakkaa sääntely-ympäristössä, jossa jo varsin laajasti säädetään paitsi varsinaisen palvelutuotannon järjestämisestä myös henkilötietojen käsittelystä sekä tietojärjestelmien vaatimuksista. Pirkanmaan hyvinvointialueen on uusista velvoitteista huolehtiakseen esimerkiksi luotava uusia tai täydennettävä olemassa olevia hallintamallejaan ja prosessejaan. Vaikka mahdollisuuksien mukaan hyödynnettäisiin olemassa olevia tietosuoja- ja tietoturvan ja riskienhallinnan hallintamalleja ja prosesseja, mm. asiantuntijatyöhön tarvittaneen lisäresursseja joko omana henkilöstönä ja/tai palveluostoina tiukasta rahoitustilanteesta huolimatta.

Haapalahti Sari

Pirkanmaan hyvinvointialue - Konsernipalvelujohtaja Juhani Sand